

Univers Pedagogic

Nr. 41 (783),
18 noiembrie 2021

Săptămânal al Ministerului Educației și Cercetării
al Republicii Moldova și al Institutului de Științe ale Educației

pro

Ministerul Educației și Cercetării s-a alăturat campaniei naționale de înverzire a plaiului

Echipa Ministerului Educației și Cercetării a plantat puieți de salcâm în ocolul silvic Vărzărești, raionul Călărași. Acțiunea face parte din campania națională de înverzire a plaiului, care a început pe 13 noiembrie și se va desfășura pe parcursul unei luni de zile.

În cadrul campaniei, pe întreg teritoriul țării vor fi plantați peste 5 milioane de puieți pentru a sprijini regenerarea naturală a circa 580 de hectare de plantații de arbori și a completa câteva mii de hectare de plantații recente.

Ministerul Educației și Cercetării îndeamnă comunitatea educațională, academică, elevii și studenții să sprijine campania de înverzire a plaiului. Sădind copaci și protejând natura, avem grijă de sănătatea ecologică a țării noastre.

Orașul Ștefan Vodă a fost desemnat „Capitala Tineretului 2022”

Învingătorul concursului național „Capitala Tineretului 2022” a fost desemnat orașul Ștefan Vodă. Localitatea câștigătoare a fost stabilită în baza deciziei Comisiei de evaluare, instituită de către Ministerul Educației și Cercetării.

În cadrul Programului „Ștefan Vodă - Capitala Tineretului 2022” urmează a fi concentrate o serie de activități de tineret ale autorităților administrației publice centrale și locale, organizațiilor necomerciale, partenerilor de dezvoltare și societății civile.

Pentru derularea programului, Ministerul Educației și Cercetării va acorda un suport financiar în valoare de cca 1 mil. de lei, iar autoritățile locale vor contribui cu peste 400 mii de lei. În cadrul concursului, aplicantul - or. Ștefan

Vodă, a propus cca 51 de activități de tineret printre care organizarea Hackathonului „Antreprenoriatul social - Be Change”; a concursului de Granturi pentru susținerea inițiativelor de antreprenoriat ale tinerilor; Forumului național „Ti-

nerii schimbă Moldova”; Iarmarocului profesilor; evenimentelor TEDx Talks etc. La fel, vor fi organizate o serie de activități tematice îndreptate spre consolidarea spiritului civic al tinerilor, promovarea unui mod sănătos de viață, crearea oportunităților de petrecere a timpului liber, dezvoltarea culturală, educațională și antreprenorială.

Ministerul Educației și Cercetării încurajează tinerii și organizațiile de tineret, care au propunerii de activități relevante ce pot fi desfășurate în cadrul Programului „Ștefan Vodă - Capitala Tineretului 2022”, să completeze formularul din acest link: <https://bit.ly/capitalatineretului2022>.

MEC încurajează toți tinerii să beneficieze de toate oportunitățile oferite de Programul „Capitala Tineretului 2022”.

Mesajul ministrului Educației și Cercetării de Ziua Națională a Tineretului

Dragi tineri,

Sunteți capitalul cel mai valoros al țării noastre. Sunteți curajoși, curtezători, nonconformiști, idealști, hotărâți, ambițioși, iar toate aceste calități proprii tinereții, valorificate eficient, vă pot ajuta să construiți lumea așa cum v-o doriți.

Trăim într-o lume dinamică, cu provocări multiple, dar, în același timp, foarte flexibilă, predispusă la schimbări. Și în țara noastră în prezent parcurgem o perioadă a schimbării, în care ne confruntăm cu multiple crize, dificultăți, deficiențe. Cu asemenea dificultăți, sau cu și mai mari greutăți, s-au confruntat și generațiile anterioare, ale părinților, ale bunicilor voștri, însă nu au cedat.

În acest context, vă îndemn și pe voi să oferiți tot ce aveți mai bun acestei țări și împreună s-o construim, s-o edificăm, s-o consolidăm, astfel încât să vă doriți să rămâneți acasă, să vă urmați visurile aici, iar responsabilitatea noastră, a adulților, este să vă acordăm tot sprijinul.

Vă urez să beneficiați de toate oportunitățile pe care vi le oferă timpul prezent și lumea contemporană și să scoateți toate beneficiile din această vârstă de aur!

Anatolie TOPALĂ,
ministrul Educației și Cercetării

Mesajul cu prilejul Zilei Internaționale a Studenților

Dragi studenți,

Ziua Internațională a Studenților, marcată anual la data de 17 noiembrie, este un prilej de a vă aminti că sunteți privilegiații timpului, deoarece aveți înaintea calea îndelungată a cunoașterii, iar cunoașterea înseamnă putere, libertate în acțiuni și în gândire.

Este recunoscut și apreciat rolul vostru în societate. Sunteți forța progresivă care a declanșat numeroase schimbări în istorie, luptând pentru libertate, democrație și alte valori fundamentale ale umanității. În același timp, din cei mai buni studenți se nasc cei mai buni profesori, mentori, lideri, cei care conduc masele.

Intrând în universități, vă angajați să atingeți performanțe, să faceți calitate, să ajungeți la excelență, adică să cunoașteți, să explorați și să dezvoltați idealul universitar. Perioada studenției este dedicată studiului. După studiu

urmează creația care, în aproape toate cazurile și în toate domeniile de formare profesională, începe cu cercetarea.

Suntem conștienți de faptul că anumite deficiențe vă îngreuează misiunea, cu toate acestea, trebuie să perseverați, să depuneți efortul menit binelui public. Prin colaborare, comunicare și voință vom reuși să depășim aceste impedimente. Secretul înaltei performanțe constă în respectul pentru muncă și pentru studiu.

Dragi studenți, așa cum dintotdeauna ați fost cei care ați declanșat numeroase schimbări și ați transformat radical societatea, vă îndemn și în prezent să dați țării ce aveți mai bun. Vă urez cutențanță și consecvență în atingerea scopului propus! La mai multe realizări!

Anatolie TOPALĂ,
ministrul Educației și Cercetării

SUA a făcut o donație de carte pentru UTM

Statul american Carolina de Nord a oferit, în cadrul unui parteneriat bilateral, o donație de carte pentru Universitatea Tehnică a Moldovei (UTM). Oferta include volume în limba engleză în domenii aferente instruirii ingineresti. Lotul de carte a fost transmis recent de către o delegație din partea Ambasadei Statelor Unite ale Americii în Republica Moldova.

Prezent la eveniment, Brian Asmus, Ofițer pentru Afaceri Publice al Ambasadei SUA la Chișinău, a menționat că această donație „este expresia aprecierii eforturilor administrației UTM și a echipei Bibliotecii tehnico-științifice a instituției, care au grijă ca studenții să aibă acces la cât mai multă literatură pentru a-și îmbogăți cunoștințele pe diferite compartimente.”

La rândul său, Viorel Bostan, rectorul Universității Tehnice a Moldovei, a spus că „suntem onorați și foarte recunoscători pentru generozitatea cu care ne oferiți din nou cel mai prețios dar pentru o instituție de învățământ – cartea. UTM beneficiază de donații din partea poporului american deja pentru a treia oară, ceea ce ne onorează și ne emoționează deopotrivă. Cu siguranță, studenții noștri vor aprecia și se vor bucura, regăsind în lotul de carte oferit titluri care

Iulian BOGATU

abordează subiecte know-how în domenii de interes ale ingineriei.”

Reamintim că la Universitatea Tehnică a Moldovei sunt implementate, cu suportul poporului american, asemenea proiecte de amploare, cum ar fi Tekwill, ZipHouse, FabLab, fiind amenajate laboratoarele Circle din cadrul Facultății Calculatoare, Informatică și Microelectronică – o veritabilă carte de vizită a instituției.

Ținem să specificăm că oaspeții au apreciat înalt activitatea echipei Bibliotecii UTM, ei subliniind că suportul informațional acordat prin această donație de carte vine în ajutorul studenților pentru însușirea materiei de studiu de specialitate, precum și pentru învățarea terminologiei tehnice, indispensabilă unui specialist calificat.

De remarcat că donația în cauză va fi distribuită la bibliotecile facultăților, conform profilului de studii, incluzând lucrări axate pe domenii ce țin de fizică, matematică, tehnologia alimentelor, chimie, ecologie și știința pământului, arhitectură și design, construcții ș.a. Precedentele două donații erau alcătuite din 240 de exemplare de cărți (55 de titluri), iar cea curentă conține 140 de exemplare (68 de titluri).

SUA a făcut, astfel, o a treia donație de carte pentru Universitatea Tehnică a Moldovei, realizând-o cu susținerea doamnei Elaine Marshall, Secretar de Stat al Carolinei de Nord, împreună cu International Center for Cooperation & Development Phoenix și filiala din R. Moldova a Fundației Mondiale a Copiilor.

Zece elevi din Republica Moldova au participat la Forumul Internațional al Tinerilor

Zece tineri din cadrul Consiliului Național al Elevilor au participat, în perioada 12-14 noiembrie, la cea de-a 12-a ediție a Forumului Internațional al Tinerilor (FIT), organizat de Oficiul Special Guvernamental pentru Educație din Jeju, Republica Coreea.

În cadrul evenimentului, tineri din diferite țări au participat la ateliere de discuții privind promovarea spiritului cetățeniei globale și a schimbului cultural prin prisma problemelor mondiale, provocate inclusiv de pandemia COVID-19.

Forumul s-a desfășurat în cadrul a patru paneele tematice:

- Acțiuni de reducere a decalajului privind digitalizarea în sistemul educațional și capacitatea academică;
- Acțiuni de protejare și conservare a naturii, urmare a provocărilor pandemiei Covid-19;
- Acțiuni de realizare a securității alimentare și a promovării nutriției;
- Acțiuni pentru rezolvarea conflictelor și construirea păcii.

La finalul atelierelor de discuții, echipele din statele participante au prezentat Planul de acțiuni pe care l-au elaborat întru soluționarea problemelor abordate. De asemenea, fiecare echipă a prezentat un filmuleț pregătit din timp prin care au prezentat țara și localitățile de unde provin, realizând astfel un schimb cultural.

Menționăm că elevii din țara noastră, care au participat la lucrările FIT, sunt din orașele Cahul, Soroca, Florești, Edineț, Râșcani, Briceni, Chișinău și satele Gura Galbenei (r-nul Cimișlia) și Pepeni (r-nul Sângerei). Prezența Republicii Moldova

la Forumul Internațional al Tinerilor se încadrează în prevederile Memorandumului de colaborare dintre Ministerul Educației și Cercetării și Oficiul Special Guvernamental pentru Educație din Jeju, Republica Coreea, semnat în martie 2021.

Meniul din grădinițele din capitală va fi schimbat

Meniul unic pentru grădinițele din capitală va fi schimbat. Primarul municipiului Chișinău, Ion Ceban, a anunțat recent pe rețelele de socializare că a solicitat specialiștilor și responsabililor de la Direcția generală educație tineret și sport intervenția pentru ca împreună cu directorii de grădinițe să revadă Meniul unic pentru toamnă-iarnă, scrie moldpres.md.

“Mai multe asociații de părinți au solicitat anterior introducerea în meniul zilnic al copiilor a mai multor fructe și legume, inclusiv broccoli, conopidă, dovlecei. Practica a demonstrat că cei mici, de fapt, nu sunt deprinși, în mare parte, să consume aceste produse”, a afirmat edilul capitalei.

Potrivit lui, produsele sunt cumpărate, pregătite și într-un

final nu sunt consumate de către cei mici. În acest context, Ceban a cerut elaborarea unui meniu care să includă în porția zilnică a

copiilor aceleași vitamine și calorii, dar cu fructe și legume care să fie pe placul celor mici.

În același timp, edilul capitalei a solicitat să fie efectuate toate precizările și clarificările financiare necesare pentru a solicita responsabililor guvernamentali suplینirea fondurilor pentru alimentarea copiilor de vârstă preșcolară. „Asta pentru că unii directori ai instituțiilor de învățământ spun că noile normative pe țară sunt destul de mici pentru porția unui copil, iar cantitatea de alimente pentru copii de la grupa creșă este la fel ca pentru cei de la grupa pregătitoare”, a specificat Ceban.

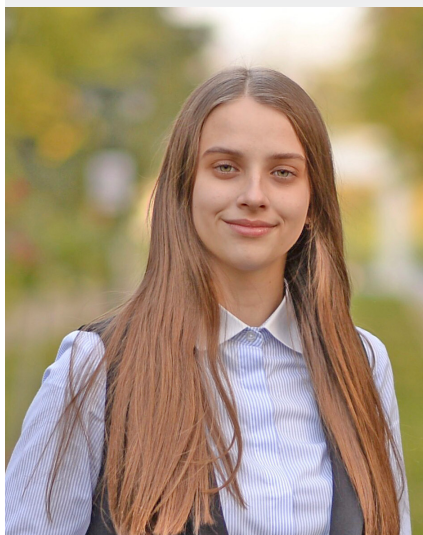
La Chișinău va fi inaugurată o Alee a Liceenilor

O locație ce va purta denumirea „Aleea Liceenilor” a început să fie amenajată de un grup de elevi ai claselor X-XI de la liceele din municipiul Chișinău. Astfel, acești învățăcei, care sunt finaliști ai turneelor de jocuri intelectuale, au sădit mesteceni de-a lungul străzii Ciuflea, în perimetrul cuprins între bulevardul Ștefan cel Mare și strada 31 August 1989, în fața clădirii Academiei de Științe a Moldovei.

Aceste activități se înscriu în inițiativa de amenajare a teritoriului capitalei, în contextul aniversării a 585 de ani de la prima atestare documentară a localității. Reamintim că pe parcursul ultimului an în municipiul Chișinău au fost plantați în jur de 70 mii de copaci.

(Cor. UPp)

Ionela RÎMIȘ: „Prietenia este un pilon pe care se poate construi o comunitate viabilă și puternică”

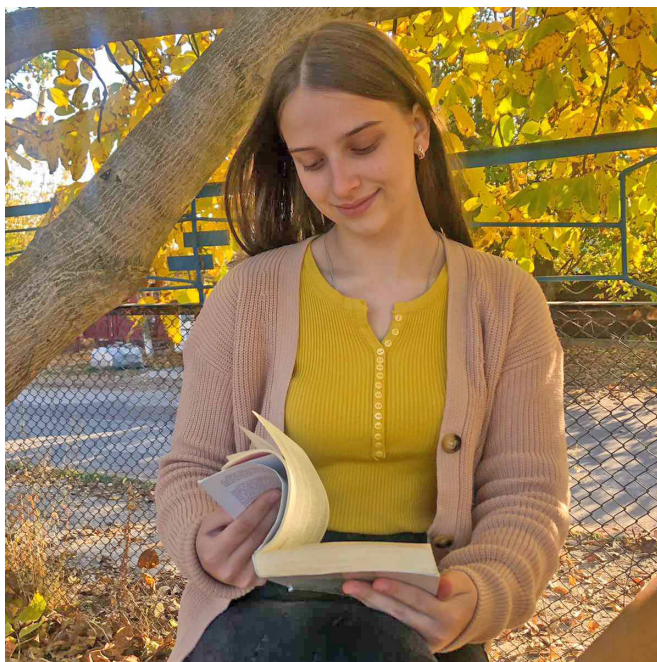
Ionela Rîmiș este elevă în clasa a IX-a la Instituția Publică Liceul Teoretic „Ștefan cel Mare” din orașul Drochia. Membră a Consiliului elevilor, mereu activă și implicată, le reușește pe toate. Am discutat cu Ionela despre timpul liber, studiile în perioada pandemică și încercările cu care se confruntă.

- Educația pe timp de pandemie este supusă diverselor încercări. Anul de studii 2021-2022 este unul important, mai ales că vei absolvi treapta gimnazială. Cum au fost pentru tine ultimii doi ani pandemici la școală? Care au fost cele mai mari încercări?

- Pentru mine, ultimii doi ani, cei marcați de pandemie, au fost destul de dificili, dar, totodată, și neobișnuiți. Fiind detașată forțat de lumea înconjurătoare, am simțit nevoia de comunicare cu colegii și prietenii mei. Am fost nevoiți atât eu, cât și ceilalți elevi din clasa mea, dar și din întreaga instituție, să facem ore la distanță, fapt care a condiționat succesul nostru de mai departe. Pe de o parte, orele online au fost o încercare și o nouă experiență care mi-a oferit oportunitatea de schimbare. Însă aflarea în fața calculatorului sau telefonului mă obosea foarte mult. Folosirea diverselor aplicații din suita Google pentru realizarea temelor, de asemenea, a fost o bună încercare, atât de necesară noului ritm de viață. Pe de altă parte, închisă în casă, am avut posibilitatea de a-mi orândui gândurile și a-mi face planurile pentru viitor.

- Ce reușești să faci în timpul liber, după orele de la școală? Cum îți planifici activitățile și ce faci neapărat atunci când ai nevoie de odihnă?

- Timpul liber, de care rareori mă bucur, întrucât sunt implicată în diverse activități, îl dedic în mare parte formării mele ca personalitate: prefer să citesc. Lectura mă lasă să cuceresc culmile absolutului doar printr-o atingere a filelor ce înșiruiesc adevărate capodopere de artă. O altă pasiune a mea este interpretarea unor piese la chitară. Coardele

acestui instrument muzical pot reda toate emoțiile ce-mi cuprind ființa atunci când le ating. Activitățile le planific în funcție de necesitățile mele, pe primul plan punând însușirea temelor.

„Închisă în casă, am avut posibilitatea de a-mi orândui gândurile și a-mi face planurile pentru viitor.”

- De ce este important ca un elev să facă parte din Consiliul elevilor? Cât de necesară este această comunitate de tineri pentru buna funcționare a unei instituții de învățământ?

- Fiind membru al Consiliului elevilor din Instituția

Publică Liceul Teoretic „Ștefan cel Mare”, orașul Drochia, deja de doi ani, pot afirma cu certitudine că e captivant și pot dobândi o mulțime de cunoștințe și abilități în anturajul tinerilor. Această comunitate face auzită vocea elevilor privind ideile lor, interesele sau problemele cu care se confruntă în mediul școlar, dar și în mediul social. Consiliul elevilor are un rol important în buna funcționare a instituției noastre, fiindcă doar prin participarea activă a copiilor și tinerilor liceul poate prospera.

- Ce ați reușit să organizați/obțineți, ca și Consiliu al elevilor, pentru instituția în care activați? De ce tinerii trebuie să facă parte din asemenea organizații și să-și dorească să se facă auziți?

- Prin implicare, tinerii sunt împuterniciți să joace un rol vital atât în dezvoltarea lor proprie, cât și a instituției în care-și desfășoară activitatea. Este foarte important ca elevii să se includă în activitatea

unui Consiliu de elevi, întrucât aceștia devin mesagerii care pun în aplicare nevoile majorității, permit copiilor să își facă cunoscute opiniile cu privire la chestiunile care îi interesează.

- Ești abia în clasa a IX-a. Ce planuri îți faci pentru viitorul apropiat? Dar pentru cel îndepărtat? Ce specialitate crezi că vei alege peste trei ani?

- După absolvirea ciclului gimnazial, consider că este oportun să iau și o diploma de Bacalaureat, de aceea voi aplica la studii în clasa a X-a. După absolvirea instituției de învățământ (liceului), aspir să intru la medicină, fiindcă de mic copil visam la această nobilă profesie – medic.

- Cât de motivată ești să faci o facultate în Moldova? Cât de ghidată ai fost pe parcursul anilor de studii ca să poți alege o specialitate?

- Fiecare dintre noi, inclusiv eu, ne dorim să aducem o schimbare țării noastre. De aceea, doresc să studiez anume aici, acasă. În Moldova sunt facultăți bine organizate și dezvoltate, îndeosebi la Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”. Iată încă un motiv de a face studii în Moldova. Doar acasă te simți cu adevărat bine.

- Cu ce asociezi școala?

- Cu o casă spirituală.

- Ce înseamnă educația?

- Cei șapte ani de acasă.

- De ce o societate educată este una puternică?

- Educația este primul factor care reprezintă societatea și națiunea din care facem parte, oferind șansa de schimbare spre bine.

- Cât de importantă este prietenia într-o comunitate?

- Prietenia este un pilon pe care se poate construi o comunitate viabilă și puternică.

- Cât de mult contează notele primite la școală?

- Reușita școlară contează în mare măsură, întrucât ea determină viitoarea noastră profesie, formarea noastră ca viitori specialiști calificați. Totodată, consider că cele mai importante sunt cunoștințele acumulate pe parcursul anilor de studii.

A intervievat

Irina ODOBESCU,
reporter UPP

Este curat acolo unde se păstrează curățenia

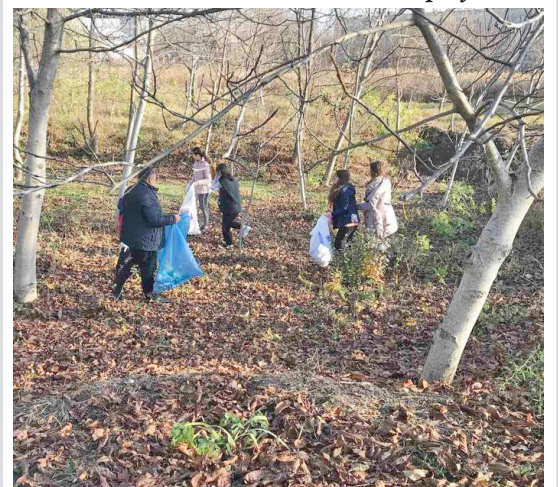

Grație străduințelor tinerilor și vârstnicilor, care au grijă de amenajarea și înverzirea spațiilor libere, străzilor, terenurilor din preajma instituțiilor și caselor de locuit, în acest an orașul Ștefan Vodă a fost recunoscut ca un oraș tânăr, cu alei, parcuri verzi și bine îngrijite, devenind învingător în concursul demarat între localitățile urbane din republică și cucerind titlul de **Capitală a Tineretului 2022. Felicitări!**

La început de noiembrie 2021, peste 100 de voluntari din orașul Ștefan Vodă au participat la acțiunea de salubritate națională, organizată la inițiativa secretariatului Platformei Naționale a Parteneriatului Estic în comun cu Mișcarea Ecologistă Ștefan Vodă. Astfel, cu participarea activă a reprezentanților Primăriei Ștefan Vodă, în frunte cu primarul orașului Vladislav Cociu, a Casei de Cultură, Liceului Teoretic Ștefan Vodă, Direcției Asistență Socială, Direcției Cultură Ștefan Vodă, bibliotecii publice Ștefan Vodă, Serviciului Protecției Civile și Situații Excepționale, au fost salubritate albia râulețului Jalair, parcul Kizil, parcul Palancean, parcul veteranilor, fâșia forestieră de unde își ia izvorul râulețul Jalair, scuarul Direcției de Asistență Socială Ștefan Vodă. În popor se spune că „este curat acolo unde se păstrează curățenia”. Deci, stimăți cetățeni ai orașului, vă îndemnăm respectuos să avem grijă și să păstrăm curățenia urbei noastre! **Un mare mulțumesc tuturor participanților!**

Natalia ȘTEFAN,
profesoară

În Republica Moldova 9 din 10 elevi din clasele a VI-a –a XII-a sunt afectați de bullying

Prevenirea și combaterea violenței în școli totdeauna a creat mari bătăi de cap celor care sunt responsabili de educație, ordine și procesul de învățare, de aceea credem că acest articol pentru mulți din domeniu va fi unul oportun.

Bullying-ul este un fenomen social care lasă răni adânci în sufletele copiilor, indiferent de rolul pe care ei l-au avut: martor, persoană care manifestă un comportament de bullying (inițiator) sau persoană care este ținta acestui com-

portament (victimă). Despre amploarea fenomenului în Republica Moldova, cauzele care stau la baza situațiilor de bullying, dar și care sunt soluțiile pentru prevenirea și rezolvarea acestor situații ne-au relatat Oxana Șevcenco, psiholog-supervizor, și Natalia Țurcanu, coordonatoare a Programului de Prevenire la Centrul Național de Prevenire a Abuzului față de copii (CNPAC).

Oxana ȘEVCECO,
psiholog-supervizor la CNPAC

- Ce este bullying-ul, cauzele apariției și scopul comportamentului de bullying?

- Un comportament este bullying atunci când acesta nu se întâmplă doar o dată, ci de mai multe ori, repetat, și are intenția de a răni, de a obține un beneficiu social (statut, putere, influență în grupul de semeni, prestigiu, popularitate), implicând un dezechilibru de putere. Trebuie să înțelegem specificul comportamentului de bullying, care se regăsește în noțiunea de agresivitate instrumentală, fiind diferită de agresivitatea reactivă a cuiwa, care apare ca urmare a trăirii unor emoții puternice de disconfort: frică, furie, frustrare, dezamăgire. Prin urmare, bullying-ul nu apare **ca reacție la o emoție de disconfort, ci este intenționat folosit pentru a obține un beneficiu social.**

Exemplu: Un elev poate să lovească un coleg pentru că se simte frustrat sau furios pentru ceva ce colegul respectiv a făcut (acesta este un comportament agresiv reactiv). Însă, un elev poate să lovească un coleg pentru a obține admirația colegilor lui (acesta este un comportament agresiv instrumental și este bullying).

Scopul pentru care este inițiat **comportamentul de bullying** ține de beneficiile pe care le obține inițiatorul, și anume: plăcerea sau satisfacția de a înșosi, a tachina, a eticheta pe cineva și/sau de puterea, statutul, respectul pe care îl câștigă din această situație. Adică, copilul inițiator își consolidează poziția de superioritate, obținând recunoștință și respect din partea celorlalți sau/și a martorilor, iar ulterior implicarea în tot mai multe situații de bullying are ca scop menținerea reputației create. Puterea persoanei care manifestă comportamentul de bullying adesea vine de la audiență/ martorii care asistă la situația de bullying. Dacă audiența nu mai răspunde sau își schimbă comportamentul (pleacă, în loc să privească ce se întâmplă sau nu susțin), atunci comportamentul de bullying își pierde valoarea.

- Care este **scopul bullying-ului din școală** asupra omului ajuns la vârsta maturității? Care pot fi consecințele?

- Elevii care trăiesc experiența bullying-ului sunt mult mai predispuși să dezvolte tulburări de anxietate, depresie, tulburări alimentare, abandon școlar, adaptare dificilă la vârsta de adult, risc de a consuma diverse substanțe și comportamente delincvente (în special, pentru cei care comit bullying-ul), și comportamente de autorânire (în special, pentru cei ce au suportat bullying-ul). Trăit în adolescență, bullying-ul se asociază cu un risc foarte mare de suicid.

- Cum se procedează în cazul copilului identificat ca victimă a bullying-ului?

- Pentru început trebuie să înțelegem că nu doar copilul care a fost ținta atacurilor este parte a acestui proces și că trebuie de procedat cumva doar în raport cu acesta. Comportamentul de bullying se manifestă întotdeauna prin **implicarea a 3 părți: martor, persoană care manifestă comportamentul de bullying (inițiator) sau persoană care este ținta acestui comportament (victimă).** Inițiatorul bullying-ului este la fel de vulnerabil ca și victima sa și are nevoie de sprijin și ajutor atât din partea părinților, cât și a specialiștilor responsabili de protecția copilului.

- După cum ați menționat, **violența este una dintre expresiile suferinței interioare. Ce măsuri se impun a fi întreprinse în privința agresorului?**

- Nu putem să schimbăm atitudini și comportamente prin blamare. În schimb, trebuie să înțelegem că setea de putere din partea inițiatorului ascunde o mare frică de vulnerabilitate! Cu o mare probabilitate, vom descoperi în trecutul copiilor inițiatori ai bullying-ului un istoric de victimizare, prin care au învățat: că lumea socială este un loc periculos, unde trebuie să fii tot timpul cu garda sus, pentru că altfel „cineva te pune în genunchi”. Condiția de copil vulnerabil și dependent de ceilalți este o sursă necontenită de suferință; pentru a fi tratat cu respect trebuie să le arăți celorlalți cât de puternic ești.

Deci, dacă este să gândim ce trebuie să corectăm în comportamentul inițiatorului, ne vom propune, în primul rând, să excludem experiența violenței din viața acestui copil și apoi să reabilităm aspectele caracteriale și comportamentale care au avut de suferit și s-au deformat în timp sub impactul violenței suportate.

Copiii, fie că sunt inițiatori, martori sau victime ale bullying-ului, trebuie incluși în programe structurale de prevenire a bullying-ului, care contribuie la micșorarea cazurilor și au efecte pozitive asupra îmbunătățirii reușitei școlare a elevilor.

Echipa Centrului Național de Prevenire a Abuzului față de Copii (CNPAC) oferă instruire profesionaliștilor din domeniul educației, dar și părinților înrolați în programele de parenting. Instruirile vizează tehnici și strategii de intervenție în timp real în cazurile de bullying, unde cadrele didactice și non-didactice au posibilitatea să prevină bullying-ul, dar și să intervină.

Totodată, pe parcursul acestui an, CNPAC a elaborat Programul de elaborare și implementare participativă a Politicii de protecție a copilului (PPC)*, PPC fiind actul intern al instituției de învățământ în care sunt definite măsurile pentru prevenirea și intervenția în cazurile reale sau suspecte de violență împotriva copiilor, inclusiv cu includerea obligatorie a măsurilor de răspuns în cazurile de bullying.

Fiind parte și a grupului național consultativ privind reglementarea legală a noțiunii de bullying, CNPAC a susținut inițiativa legislativă de modificare a Codului Educației Republicii Moldova, înaintată de Comisia parlamentară privind drepturile omului și relațiile interetnice. În contextul consultării proiectului Strategiei de dezvoltare a educației pentru anii 2021-2030 “EDUCAȚIA 2030” și a Programului de implementare a Strategiei de dezvoltare a educației pentru anii 2021-2030 “EDUCAȚIA 2030”, CNPAC a venit cu recomandări de acțiuni menite să reducă fenomenul de bullying și a violenței în instituțiile de învățământ din toată țara.

Natalia ȚURCANU,
coordonatoarea Programului de Prevenire CNPAC

- Ce este bullying-ul, cauzele apariției și scopul comportamentului de bullying?

-Nu există un singur motiv care să explice cauza apariției bullying-ului. Uneori acesta poate fi o expresie a furiei/frustrărilor sau necesităților nesatisfăcute ale copilului în mediul familial. Adică, prin comportamente de bullying copiii inițiatori caută să câștige atenția în altă parte, deoarece nu o primesc acasă. Alteori, bullying-ul poate fi rezultatul unei educații lipsite de empatie și compasiune, adică copiii nu sunt învățați să fie sensibili sau să le pese de sentimentele altora. Astfel, putem observa că mediile în care se află copilul, fie că este vorba de familie, școală, comunitate, dacă este lipsit de o cultură a respectului față de semeni contribuie la apariția comportamentelor de bullying. Totodată, jocurile sau filmele cu tentă violentă pot influența comportamentul, predispunând copiii de a fi agresivi. Alții se găsesc într-o poziție de putere față de semenii lor și nu posedă abilitățile necesare de a folosi acea putere cu înțelepciune.

- Care este situația actuală la capitolul bullying în școli?

- Dacă e să vorbim în cifre, atunci UNESCO arată că la nivel mondial 1 din 3 copii sunt afectați de bullying, iar în Republica Moldova, potrivit studiului național „Bullying-ul în rândul adolescenților din Republica Moldova”, realizat în 2019, 9 din 10 elevi (86,8%) din clasele a VI-a - a XII-a sunt implicați în situațiile de bullying, fie din poziția de inițiator, victimă sau martor al bullying-ului. Aceste situații necesită atenția profesioniștilor din domeniul educației, în vederea reducerii consecințelor asupra sănătății fizice și mentale, dar și a abandonului școlar.

- Există bullying la nivel de cadre didactice?

- Pentru a răspunde la această întrebare, reiterez necesitatea înțelegerii faptului că bullying-ul se manifestă între semeni, adică între copil-copil sau între adult-adult, de exemplu, la locul de muncă. Relațiile de natură conflictuală, tachinarea sau hărțuirea între copil și adult nu reprezintă

bullying, deoarece aceștia nu sunt pe poziții egale, or, copilul este cel care deține drepturile, iar profesorul este deținătorul de obligații de a crea medii sigure în anturajul școlar.

-Cum se procedează în cazul copilului identificat ca victimă a bullying-ului?

-Una dintre metodele de acțiune pentru un specialist ar fi **metoda grupului de suport**, care nu blamează inițiatorii, dar îi face parte din soluție. Adică, cadrul didactic creează un grup de suport pentru victima bullying-ului, iar inițiatorul este parte a acestui grup, responsabilizat de rezolvarea problemei. În timpul întâlnirilor cu grupul de suport, din care fac parte colegii victimei, în baza informațiilor acumulate, vom împărtăși îngrijorarea pe care o avem referitor la situația victimei și vom cere soluții din partea grupului din perspectiva fiecăruia pentru rezolvarea situației. În mod obligatoriu se face monitorizarea situației, de exemplu, timp de o lună, vom avea întâlniri separate cu victima pentru a afla ce s-a schimbat în viața acesteia, dar și cu clasa, transformată în grup de suport. La întâlnirile individuale cu victima vom aprecia decizia acesteia de a vorbi și vom valida emoțiile împărtășite.

- Dacă construim prin educație, asta ar însemna campanie antibullying? Ce alte activități sunt realizate pentru prevenirea fenomenului?

- Campania antibullying, cu siguranță, este esențială la nivel național din perspectiva creșterii gradului de conștientizare a societății asupra acestui fenomen, dar și recunoașterii comportamentului de bullying din comunitate. De altfel, bullying-ul poate avea loc oriunde semenii interacționează unii cu alții, cum ar fi în familie, cartier, terenuri de joacă.

-Ce sfat le dați părinților, copiii cărora au fost agresați de colegii din școală? Cum intervine școala?

-Orice problemă pe care o are un copil, chiar și cea legată de bullying, poate fi identificată de către părinte în funcție de relația dezvoltată între acești doi. Copiii au necesitatea de conectare, de afecțiune, de siguranță și de suport, pe care noi, în calitate de părinți, le putem satisface. Părintele, care o face într-o manieră cooperantă și empatică, deloc intruzivă, în mod sigur va identifica schimbări comportamentale ale copilului. Deci, recomandarea principală este de a dezvolta relații sănătoase cu copilul sau copiii pe care îi avem, bazându-ne pe o comunicare afectivă și plină de compasiune, însă stabilirea unei bune comunicări ar trebui să înceapă cu mult înainte ca acei copii să aibă probleme legate de bullying. Când copiii vorbesc, în calitate de părinte ascultă cu adevărat ceea ce împărtășesc și ține-ți propriile emoții sub control, deoarece ei nu au nevoie de reacții exagerate. Ei simt necesitatea să fie ascultați, liniștiți și susținuți. Trebuie să vorbim cu copiii noștri în fiecare zi despre cum merg lucrurile la școală. Folosim un ton calm, prietenos și creăm un climat favorabil, astfel încât să nu se teamă să ne spună dacă ceva nu este în regulă. Le vom spune că siguranța și bunăstarea lor sunt importante și că ar trebui să vorbească întotdeauna despre orice problemă apărută. În calitate de părinte, putem contribui și la dezvoltarea încrederii copilului față de sine. Cu cât copilul se simte mai sigur, cu atât este mai puțin probabil ca bullying-ul să-l afecteze. Încurajează hobby-urile, activitățile extracurriculare și situațiile sociale care scot la iveală tot ce este mai bun în copil. Arată-i copilului tău calitățile unice pe care le apreciezi la el și reiterează despre comportamentele pozitive pe care ai vrea să le vezi mai mult.

* Programul de elaborare și implementare participativă a Politicii de protecție a copilului (PPC) este realizat de către CNPAC în cadrul Proiectului EVA „Promovarea egalității de gen în raioanele Cahul și Ungheni”, finanțat de Uniunea Europeană și implementat de UN Women în parteneriat cu UNICEF. Părerile și opiniile exprimate aici aparțin autorilor și nu reflectă neapărat punctul de vedere al UN Women, al UNICEF sau al Uniunii Europene.

A intervievat

Silvia ȚURCAN

Sensul filosofiei

Cea mai importantă problemă a civilizației este de a învăța omul să gândească.
Thomas Edison

Filosofia este valoarea supremă a unei societăți, ghidul tuturor capacităților umane, lacrima vizionară a gândirii, fiorul sacru al cugetării, „floarea cea mai înaltă (dar și cea mai plină de mireasmă – D.P.) a unei culturi” (Hegel).

Măria sa, FI-LO-SO-FIA, este alegerea unui mod de viață, o opțiune existențial-spirituală superioară, deoarece ea e aspirația **la înțelepciune**, iar înțelepciunea, la rândul-i, este locul de întâlnire și cumpănire a tuturor virtuților omenești...

Reflecția filosofică este o activitate naturală, ce însoțește întrebările noastre la orice nivel. Ea nu este doar apanajul specialiștilor, ci o parte indispensabilă și intrinsecă a căii lactee a lui homo sapiens în viață. Filosofia nu înseamnă înstrăinare de viață (cum mai crede și astăzi foarte multă lume), ci orientare în viață, o orientare potrivită unor faruri călăuzitoare care nu înșală.

Gânditorul grec Epictet certifica: „Fă din rațiune și filosofie cârma (timona – D.P.) și lumina vieții tale, dar acum, căci mâine va fi prea târziu”. Asta înseamnă că necesitatea filosofării trebuie să fie simțită de către fiecare individ uman, în special de către tineret, deoarece acesta se simte cel mai

Dumitru PASAT

puternic atras să contempleze asupra menirii sale în viață, filosofia îndemnând la alegerea unui fel de viață și la adoptarea unei anumite maniere de comportament. „Prin filosofie ajungem la cunoașterea adevărată a lumii” (Pitagora).

Sensul filosofiei „este condiționat de sănătatea intelectuală a poporului. Ea ajută la sporirea simțului critic și, prin mijlocirea acestuia, la ridicarea inteligenței spre sinteze, în care dezvoltarea culturii

își găsește orientarea spre perfecțiune” (C. Rădulescu-Motru).

Nu este deloc puțin lucru să ai conștiința faptului că dorința de a învăța mereu și posibilitatea de a gândi liber despre ideile tale și ale altora te feresc de aroganța și de iluzia periculoasă că ești singurul deținător de adevăruri - iată tot atâtea motive întru a înțelege necesitatea de a studia filosofia, care face incizii adânci în credințele/opiniile noastre privitoare la lume și la locul nostru în ea.

Filosofia, în fine, e măduva spiritualității omenești, care „crește intelectul, îl dezvăță pe om de la lena cugetării și de la încrederea prea mare în idei străine, îl deprinde a cerceta lucrurile în mod genetic și de a cumpăni fiecare cuvânt înainte de a-l așeza într-o teorie” (Mihai Eminescu).

UE: Amenajarea și salubritatea orașului, în „vizorul” preșcolarilor din Ungheni

Preșcolarii dintr-o instituție de educație timpurie din Ungheni au participat, sub supravegherea plină de grijă a educatorilor, la o activitate de amenajare și salubritate a localității natale. Acțiunile au făcut parte dintr-un proiect transfrontalier în cadrul Programului Operațional Comun Bazinul Mării Negre 2014-2020.

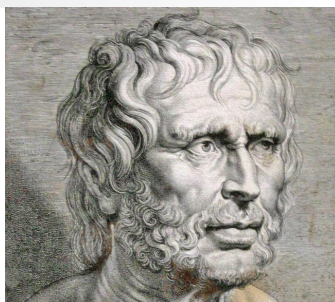
Copiii de la o grădiniță-creșă din municipiul Ungheni s-au îngrijit de spațiile verzi din preajma instituției pe care o frecventează, precum și din scuarul Școlii de Muzică, unde adeseori fac excursii deosebit de captivante la vârsta lor dornică de nou, plină de entuziasm și de mari așteptări.

Serviciul de presă al administrației municipiului a menționat că „acțiunea a avut drept scop educarea la copilași a responsabilității și grijii față de mediul înconjurător. Astfel, educatorii au oferit copiilor și matorilor, printre care numeroși trecători, un exemplu de implicare civică și comportament prietenos mediului.”

De remarcat că Programul Operațional Comun Bazinul Mării Negre 2014-2020 este finanțat de Uniunea Europeană și are un buget de 49 de milioane de euro, destinate finanțării a 55 de proiecte. Reamintim că Republica Moldova a participat și la primul Program, implementat în perioada 2007-2013, iar în 2020 proiectul a intrat în faza de programare pentru 2021-2027. Proiectul transfrontalier „Parteneriat împotriva deșeurilor pentru zonele rurale verzi” este implementat de orașul Tkhaltubo (Georgia) în parteneriat cu REC Caucasus Armenia, Primăria municipiului Ungheni, Asociația Tehnopol Galați și Uniunea Oamenilor de Știință Imereti „Spectri” (Georgia).

B. I.

• NOTIȚE FILOSOFICE •

Lucius Annaeus Seneca (fiu al lui Seneca cel Bătrân), om politic, filosof și scriitor dramatic latin, supranumit Filosoful, s-a născut către anul 6 î.Hr. în Cordoba (Spania).

A studiat mai întâi elocința, după care a primit educația în filosofie la Roma, luând lecții de la trei filosofi: Attalus (stoic), Fabianus și Sotion (ambii pitagoricieni). După o călătorie în Egipt (31/32), este ales *quaestor* și admis în Senat. Remarcându-se ca orator și literat talentat, devine victimă celor trei împărați care au condus cetatea la acea vreme.

Mai întâi este exilat de împărăteasa Messalina pe insula Corsica. În 48 este rechemat de Agrippina, noua soție a lui Claudius, care îi încredințează educația fiului ei de 11 ani (viitorul împărat Nero). După moartea lui Claudius (54), în calitate de preceptor al împăratului Nero, devine pentru 5 ani (alături de prietenul său Burrus, prefectul Pretoriului), adevăratul guvernator al Imperiului Roman.

În anul 50 devine praetor, în 55/56 – consul, posedând o avere de 300 de milioane de sesterți și fiind unul dintre cei mai bogați oameni ai epocii.

În anul 62 se retrage din viața politică, dedicându-se creației filosofice și literare. În cele din urmă, după ce fusese pe nedrept acuzat de complot împotriva împăratului Nero, Seneca cel Tânăr și-a curmat viața în anul 65 d.Hr., învinuit de implicare în conjurația lui Piso. Auzind sentința pronunțată de către Nero, Seneca și-a făcut tăieturi la venele picioarelor și brațelor, ținând, cu ultima suflare, un discurs erudit soției și auditoriului prezent.

Din bogata sa operă s-au păstrat 12 cărți de dialoguri filosofice (*Despre providență; Trei cărți despre mânie; Despre viața fericită; Despre tihnă; Despre liniștea sufletului; Despre viața scurtă; Despre clemență; Despre binefaceri*), 20 de cărți de scrisori morale către Lucius (opera sa capitală), o lucrare cu preocupări de științele naturii (*Problemele naturii*, în 7 cărți), 9 tragedii (*Troienele; Fedra; Oedip*

rege; Agamemnon; Hercule furios; Medeea; Moartea lui Hercule pe muntele Oeta; Fenicienele; Tries-tes), un pamflet împotriva împăratului Claudius (*Prefacerea în doivleac*), un tratat științific (*Șapte cărți din domeniul științelor naturii către Lucius*).

În linii mari, așadar, creația lui Seneca poate fi împărțită în trei categorii principale: 1) Eseurile sale asupra gândirii stoice; 2) Epistolele moralizatoare; 3) Piese de teatru.

Seneca, evident, a fost un gânditor stoic, dar care a manifestat o anumită înclinație către pragmatism. Spre deosebire de alți stoici (care aspirau la scopuri mărețe, dintre care puține puteau fi atinse), Lucius Annaeus Seneca și-a echilibrat filosofia printr-o abordare practică, în centrul preocupărilor sale aflându-se credința într-o viață simplă, dedicată rațiunii și virtuții. Totuși, în speță în *Epistole* și, într-o oarecare măsură, în eseurile sale răzbate mai degrabă același ton al unui sfat stăruitor decât al unei expuneri tehnice. Seneca nu alege doar o abordare imparțială (caracteristică înțelepciunii filoso-

fice), ci încearcă să-și sfătuiască cititorii. Pasajul adresat mamei sale îndurerate ne oferă un exemplu clar al stilului său moralizator:

„Nu te-ai pângărit niciodată cu pomezi și nu ai purtat vreo haină care să nu te fi acoperit cum se cuvine. Singurul tău ornament, un tip de frumusețe ce nu-și pierde strălucirea în timp, stă în înalta onoare a modestiei tale. Așa că nu îți poți folosi sexul pentru a-ți justifica durerea când, prin virtutea ce-o deții, te-ai ridicat deja deasupra ei. Ține-te departe de lucrurile și greșelile femeiești.”

Pe măsura maturizării, stilul moralizator tipic operei lui Seneca este întâlnit din ce în ce mai des. Stoicismul său are o fină nuanță pseudoreligioasă și reflectă preocupările sale etice, interesul acordat metafizicii fiind unul infim, deoarece învățătura sa este mai curând un ghid de conduită decât o întreprindere teoretică. Seneca cel Tânăr stăruie în credința că virtutea este singura ocupație benefică.

„Important este să facem ceea ce este bine, păstrând față de rest o atitudine de indiferență. Fieca-

re dintre noi avem în alcătuirea noastră intimă un zeu care ne călăuzește pe drumul ales pentru noi de Providență. Putem atinge fericirea doar acționând în acord cu adevărata noastră natură, așa cum ne este revelată de sfetnicul nostru interior, mulțumiți fiind de cele sortite nouă.” Reiese, așadar, că altruismul și traiul simplu însoțesc concepția sa asupra unei conduite corecte. Importanța acordată de către Seneca acțiunilor bune pare să vină dintr-o credință sinceră, date fiind împrejurările morții sale descrise de către istoricul roman Tacitus.

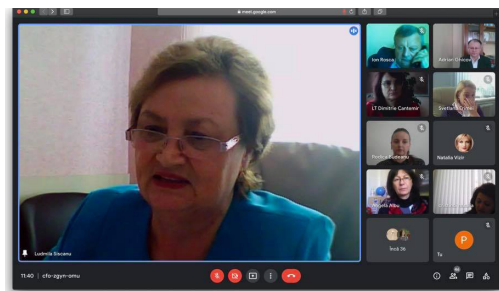
Lucius Annaeus Seneca a influențat benefic creația literară și filosofică din următoarele secole (Erasmus din Rotterdam, Michel de Montaigne, Pierre Corneille, Denis Diderot, Arthur Schopenhauer ș.a.). Remarcabil stilizator, Seneca este considerat al doilea fondator al limbii latine, modernizând-o și însuflându-i o nouă viață.

Dumitru IOANIDE

Seneca cel Tânăr: Un gânditor echilibrat

2025 ANI DE LA NAȘTERE

Școala axată pe competențele secolului al XXI-lea

Formula pedagogică a performanței și valorificarea ei în practica educațională, formarea aptitudinilor și a capacităților de a transforma achizițiile informaționale ale absolvenților în diverse domenii de activitate vitală sunt în centrul atenției comunităților pedagogice din întreaga lume.

În acest context, s-a desfășurat și atelierul de formare continuă a managerilor școlari din raionul Sângerei, care a avut loc recent, în incinta Instituției Publice Liceul Teoretic „Olimp”.

Excursia virtuală prin Panteonul „Olimp” a avut-o ca ghid pe doamna Ludmila Șiscanu, directorul liceului și manager de cea mai înaltă performanță pedagogică, deținătoare a Ordinului Republicii pentru meritele deosebite în activitatea pe care o desfășoară zi de zi spre binele licențierilor și a comunității sângereiene.

Acest Colocvium pedagogic, în care s-au reunit cadre manageriale din raion, republică și parteneri educaționali din România, a avut ca temă „Școala axată pe competențele secolului al XXI-lea”, prezentată de către doamna Ludmila Șiscanu. Dumneaei a știut să creeze în instituția pe care o conduce un mediu educațional apropiat de realitatea actuală complexă, pentru care sunt pregătiți absolvenții liceului.

Astfel, în prim-plan se situează performanțele elevilor ca un produs al învățării bine organizate și axate pe abordarea celor mai noi tehnologii pedagogice, în care sunt implicate cu multă iscusință profesională cadrele didactice din acest liceu.

Relațiile dintre competențe și performanțe, valoarea lor în formarea elevului performer, implicația pedagogului inteligent și mereu în căutare de metode și strategii eficiente pentru a motiva obiectiv elevii către dominantă necesității de a învăța pentru viață, nu pentru notă – iată doar câteva nuanțe motrice din prelegerea talentatului pedagog Adrian Ghicov, doctor habilitat, profesor universitar, șeful catedrei de Limbă și literatură română a Universității Pedagogice „Ion Creangă”.

Comunicarea „Competența vitalist-formativă ca bază epistemică și metodologică a transdisciplinarității curriculare”, prezentată de Domnia sa, ne-a permis să sesizăm și să ne reincărcăm inteligența profesională cu aspectele ce implică criteriul calității procesului educațional la materiile școlare și prin

intermediul noțiunilor de interdisciplinaritate – intradisciplinaritate – transdisciplinaritate – pluridisciplinaritate, care ne permit să vedem esențialul în arta pedagogică modernă, să-l utilizăm cu succes în tehnologiile Web și să putem dirija discipolii, acționând prin propriul exemplu.

Obiectivele noilor realități educaționale au fost construite elocvent și în prezentările oaspeților virtuali din România.

Valorificarea potențialului creativ, imaginativ și de orice altă natură, benefic societății, la elevii școlilor de cultură generală și profesională, care să le ofere posibilități atractive pentru angajarea lor într-un viitor prosper, cât și aspecte ce desemnează un ansamblu de noțiuni teoretice și stabilesc semnificația lor în pedagogia contemporană, urmărind și dominantă lor psihologică, au corelat conținuturile discursurilor prestigioase prezentate de A.Duceac, director adjunct al Liceului Tehnologic „M. Eminescu”, Dumbrăveni, jud. Suceava, România, și I.Crasnojon, psiholog, psihoterapeut la Academia Părinților de Invidiat.

Pledoarie pentru pedagogie – genericul vizează și preocupările educaționale ale directorilor adjuncți ai liceului, doamnele L. Melinte și L.Dobrojan, care, cu lux de amănunte, au continuat această întrunire deosebită, menită să elucideze mai multe conținuturi de pedagogie performantă în practicile de succes ale cadrelor didactice din instituție. Lecția transdisciplinară, prin abordarea STEAM „Sănatatea și educația sunt interdependente” (echipa de proiect: V.Tabarcea - profesor de biologie, C.Matveev - profesor de informatică, A.Orhei - profesor de fizică, L.Cucoș - profesor de limba și literatura română, O.Birsanu - profesor de matematică), precum și activitatea de parenting „Părinții și adolescenții ai sec. al XXI-lea: între colaborare și confruntare” (moderatori: L.Spînu - psiholog școlar, V.Stamatin - director adjunct pentru educație), complementate de compoziția coregrafică „Veșnicia s-a născut la sat” (realizată de coregraful A.Chiriac - conducător de cerc), au fost apreciate de către participanții la ședință drept niște modele de instruire demne de urmat și cu pondere educativă de excepție.

În final, domnul Ion Roșca, moderatorul de neînlocuit al tuturor activităților educațional-instructive din raion, a menționat rolul deosebit al unui profesor inteligent, cu abilități performante, de care are nevoie comuniunea pedagogică, pentru a se adapta la contextul educațional, aflat în continuă transformare, la nevoile și resursele de învățare care se reformulează într-un ritm alert. Dănsul a mulțumit gazdelor pentru experiența împărtășită și modelul performant al unei instituții moderne, ce poate fi exemplu pentru toată republica.

Stela SANDULEAC,
director,
Gimnaziul
„Ion Vatamanu”,
s. Mândreștii Noi,
r.Sângerei

Campania națională „Săptămâna de luptă împotriva traficului de ființe umane”

În contextul Zilelor Europene privind lupta împotriva traficului de ființe umane, în instituțiile de învățământ general din subordinea Direcției Generale Educație Florești s-au desfășurat activități tematice în cadrul Campaniei naționale „Săptămâna de luptă împotriva traficului de ființe umane”.

Realizarea acțiunilor contextuale instituționale au variat de la o instituție la alta, în dependență de Planul activităților elaborate și de vârsta beneficiarilor antrenați în ele.

Oricum, subiectele abordate au pus accentul pe unele și aceleași probleme provocate de TFU, ca exemplu:

- Ce trebuie să cunoști despre traficul de ființe umane?
- Potențiale victime ale TFU;
- Care sunt semnele directe ale TFU?
- Statistici privind traficul de ființe umane în Republica Moldova;
- Omul împotriva omului;
- Eu nu sunt marfă;
- Sunt om și nu obiect, exist și nu pot fi vândut (training);
- Linia fierbinte accesibilă 24 de ore a Centrului de Combatere a Traficului de Persoane: +373(22) 254-998;
- Linia fierbinte națională a Centrului Internațional La Strada: 0 800 77777.

Toate aceste subiecte au fost abordate prin activități de tipul:

- Ore de dirigenție cu elucidarea subiectului;
- Mese rotunde;
- Expoziții de desene/ postere tematice;
- Activități de informare prin PPT-uri;
- Dezbateri: „Tinerii împotriva TFU” și „Cauzele apariției TFU”;
- Traininguri;
- Flash mob;
- Pliante, avize;
- Spot informativ: „Nu te lăsa prins în capcana dogmelor”;
- Vizionarea filmulețelor pe tema: Traficul de ființe umane în Republica Moldova.

Beneficiarii campaniei au fost elevii din toate treptele de școlarizare, cadrele manageriale și didactice, părinții.

În toate instituțiile activitățile desfășurate au atras și diverși parteneri, precum: reprezentanți ai administrației publice locale, inspecții de sector, psihologi, polițiști, asistenți sociali.

Elevii au dat dovadă de responsabilitate, interes, organizare și inițiativă în cadrul săptămânii tematice, ceea ce a contribuit considerabil la

realizarea obiectivelor propuse.

În numele DGE Florești aducem mulțumiri și laude tuturor actorilor implicați.

„O vorbă poate răsuși destinul unei vieți”
Vasile Ghica

Conceptul de trafic nu este unul nou și a fost pentru prima dată utilizat în secolul XVI, în calitate de sinonim pentru comerț. Astfel, acest termen nu avea conotații negative. Totuși, către secolul XVII, traficul a început a fi asociat cu vânzarea ilicită și/sau neloidală a mărfurilor.

Către secolul XIX această noțiune, pe lângă vânzarea de droguri și arme, mai includea și comerțul cu ființe umane tratate ca bunuri și vândute în sclavie.

La începutul secolului XX, termenul de trafic se referea la „comerțul de sclavi albi”, care reprezenta circulația peste frontierele internaționale a femeilor și copiilor.

Odată cu adoptarea Protocolului Combaterea și Sancționarea traficului de persoane, în special de femei și copii (2000), adițional la Convenția ONU împotriva crimei organizate transfrontaliere, au fost înserate două inovații în domeniul traficului:

- definiția internațională comprehensivă a traficului de ființe umane;
- inserează munca forțată ca unul dintre scopurile traficului, pe lângă scopul exploatarea sexuală.

În general, traficul, la moment, se referă la circulația persoanelor, de multe ori ilegală, peste hotare sau pe teritoriul aceluiași stat, fenomen tratat ca o activitate comercială care finisează cu exploatarea prin muncă sau sexuală.

O problemă dificilă ce se referă la protecția victimelor traficului ține de consimțământul victimei traficate. Dar, consimțământul unei victime adulte nu este relevant atunci când au fost aplicate ori-

ce măsuri de constrângere stabilite de Protocol.

Estimarea global minimă a numărului de persoane exploatate prin muncă ca rezultat al traficului este de 2.450.000.

Un factor care contribuie la creșterea proporțiilor traficului este globalizarea. Dezvoltarea tehnologică facilitează comunicarea, rezultând, spre exemplu, în abundența de spoturi publicitare TV, dar și o utilizare tot mai frecventă a telefoanelor mobile.

Cea mai importantă cale de a preveni traficul de ființe umane, pe care ar trebui s-o utilizeze guvernele, este crearea de politici pentru ca fluxurile migraționale să se miște legal și în condiții legitime.

Cel mai important instrument internațional împotriva traficului de ființe umane este Protocolul ONU privind Prevenirea, Combateră și Sancționarea traficului de persoane, în special al femeilor și copiilor (în vigoare din 2003).

O informație corectă și distribuită la timp reprezintă cel mai important instrument pe care guvernele îl pot utiliza pentru a-i reține pe potențialii migranți de la diverse proiecte dubioase și, prin implicări directe, să prevină traficul.

Mesajul transmis nu trebuie să fie doar unul informativ, ci și unul educațional, trebuie să fie suficient de convingător ca să înlăture așa-numitele mituri existente în rândul populației, generalizărilor abuzive, zvonurilor care poluează gândirea persoanelor. Campaniile publice de informare trebuie să retransmită materialele informaționale persoanelor care organizează diverse evenimente informaționale și educatorilor, precum centrele de informare pentru copii, adulți, sindicate, biserici și instituțiile de învățământ.

Liuba ZOSIM,
metodist principal,
DGE Florești

Activitate extracurriculară: concursul „Istoria - Învățătoarea vieții”

Scopul:

Crearea oportunităților pentru elevii din clasele a IV-a, interesați de domeniul istoriei, de a valorifica cunoștințele dobândite pentru dezvoltarea spiritului competitiv.

Obiectivele activității:

- Stimularea motivației și a interesului cognitiv al elevilor pentru cunoașterea istoriei;
- Orientarea elevilor spre dezvoltarea însușirilor lor morale, intelectuale și estetice în vederea transformării acestora în personalități active și creatoare;
- Oferirea oportunităților multiple de recreere, de comunicare și de lucru în echipă al elevilor.

Grupul țintă: elevii claselor a IV-a

Tipul activității: competiție

Etapele concursului:

- întâmpinarea echipelor în sala de clasă;
- prezentarea echipelor;
- prezentarea juriului;
- desfășurarea rundelor;
- între runde sunt încadrați elevi care interpretează cântece, prezintă scenete;
- decernarea diplomelor.

Vreau să pornesc de la spusele lui M.Kogălniceanu: „După privilegiul lumii, după minunile naturii, nimic nu este mai interesant, mai mareț de luare aminte decât istoria...”. Istoria este adevărata povestire și înfățișare a întâmplărilor neamului omenesc.”

Cicero spunea: „Istoria est magna vita”, ceea ce în traducere înseamnă „Istoria este învățătoarea vieții”. În cadrul acestui concurs cu genericul „Istoria este învățătoarea vieții”, elevii din clasele a IV-a își vor evalua capacitățile intelectuale în domeniul istoriei, având la bază manualul de istorie.

În acest context, Echipele să le invităm Cu aplauze să le încurajăm. Sunt copii tari la carte, Care știu și pot de toate.

Sunt invitate echipele „Dacii” și „Romanii”. Căpitanilor li se adresează aceeași întrebare: „De ce credeți că este important să ne cunoaștem istoria?”

Căpitanul echipei „Dacii”:

N. Bălcescu spunea: „Istoria este cea dintâi carte a unei națiuni. Într-însa ea își vede trecutul, prezentul și viitorul”. Studiind istoria, cunoaștem de unde venim și încotro ne îndreptăm. Căpitanul echipei „Romanii”:

N.Iorga afirma: „Un popor care nu-și cunoaște istoria este ca un copil care nu-și cunoaște părinții”.

Runda 1 - „Fulger”

Runda întâi constă dintr-un șir de întrebări. Va răspunde prima echipă care va semna mai repede cu ajutorul clopoțelului. În caz că nu cunoașteți răspunsul, echipa adversară are dreptul să răspundă.

Punctajul acordat este de 1 punct, vom arbora pe panou un fanion.

1. Ce este istoria?
2. Cine este considerat părintele istoriei? Relatați prin câteva enunțuri.
3. Cine este considerată muza istoriei? Relatează prin câteva enunțuri.
4. Care sunt izvoarele istorice? Dați exemple.
5. Ce numim arheologie?
6. Ce numim cronologie?
7. Care este unitatea principală de măsură a timpului în istorie?
8. Cu ajutorul cărui instrument se calculează timpul în istorie?
9. Ce reprezintă arborele genealogic?
10. Care familie din istoria Țării Moldovei a dat câteva generații de domnitori?

Se fac totalurile primei runde. Pauză muzicală: piesa „Codrii mei”.

Runda a II-a Date și evenimente

Regulile rundei a II-a: fiecare echipă va avea posibilitatea să răspundă pe rând; în cazul în care echipa nu cunoaște răspunsul, șansa îi revine echipei adverse.

1. Domnia lui Burebista în Dacia (82-44 în.HR.)
2. Dacia - provincie romană (106)

3. Ce eveniment a avut loc în anul 1330 ? (Bătălia de la Posada)
4. Ce eveniment a avut loc în anul 1359? (Formarea statului independent Țara Moldovei)
5. Domnia lui Mircea cel Bătrân în Țara Românească? (1386-1418)
6. Domnia lui Ștefan cel Mare în Țara Moldovei? (1457-1504)
7. Ce evenimente au avut loc între anii 1600-1601? (prima unire a țărilor române în timpul domniei lui M. Vițteazul)
8. În ce an a avut loc cea de-a doua Unire sub Al.Ioan Cuza? (1859)
9. Ce eveniment a avut loc în anul 1918? (Marea Unire

- a Basarabiei, Bucovinei și Transilvaniei cu România)
10. Ce eveniment a avut loc în anul 1989? (revenirea la grația latină și declararea limbii române ca limbă de stat)
11. În ce an a fost adoptată Constituția Republicii Moldova? (1994)
12. În ce an Republica Moldova devine membru al Consiliului Europei? (1995)

Se fac totalurile rundei a II-a. Pauză: dramatizarea „Scrisorii a III-a” de Mihai Eminescu

Runda a III-a Dictionar istoric

În această rundă participanții vor trebui să demonstreze cât de bine cunosc noțiunile istorice propuse. Fiecare răspuns va fi apreciat cu un fanion.

1. *Vestigii* - urme ale vieții din trecutul unei comunități
1. *Eră* - cea mai mică diviziune a timpului în istorie
2. *Stat* - formă de organizare a unei societăți care începe

să trăiască și să acționeze în baza unor legi stabilite

3. *Davă* - cetate, întăritură
5. *Romanizare* - fenomen complex de amestec al modului de viață
6. *Ctitor* - persoană care suportă în total sau parțial cheltuielile
7. *Letopisetz* - scriere veche în care evenimentele istorice sunt prezentate în ordine cronologică
8. *Constituție* - legea fundamentală a țării
9. *Reformă* - schimbare radicală într-un anumit domeniu
10. *Independență* - situație a unui stat, care se bucură de dreptul de a fi liber în rezolvarea problemelor interne și externe

Scor acumulat la runda „Dicționar istoric”. Pauză: dans moldovenesc.

Runda a IV-a

Fapte și personalități istorice

Pentru această rundă fiecare răspuns va fi apreciat cu 2 fanioane: unul pentru recunoașterea personalității și altul - pentru faptele înfăptuite de personalitatea recunoscută.

1.- Cine e acest...?

- **E un moldovean...**

- **Să-l primim cu o singură condiție: să scrie o carte despre țara lui. Recunoașteți personalitatea: D. Cantemir, opera „Descrierea Moldovei”**

Runda a V-a

Scene ale istoriei

Pe ecran vor apărea niște imagini. Voi trebuie să le recunoașteți, să le comentați. Această rundă va fi apreciată cu două fanioane: unul pentru recunoașterea imaginii și altul pentru comentarea ei.

1. Columna lui Traian

În cinstea biruinței lui Traian asupra Daciei, la Roma a fost înălțată Columna lui Traian. Monumentul reprezintă o coloană din marmură de aproape 40 m, ridicată la Roma în anul 113 de către arhitectul Apolodor din Damasc. Cele peste 2586 de chipuri umane sculptate în relief evocă scene mărețe din timpul celor două războaie daco - romane, încheiate cu victoria romanilor.

2. Steagul de luptă și armele dacilor

În lupte geto-dacii fluturau steaguri reprezentând un cap de lup cu trup de șarpe, care produceau un șuierat ce îi înspăimânta pe dușmani.

3. Dragoș-Vodă la vânătoria zimbrului

Recunoaște imaginea și comentează.

Păstorii din Maramureș, umblând prin munți cu dobitoacele, au dat de o fiară care se cheama bour și, după ce au gonit-o cu dulăii, au scos-o la șes. Acolo, fiind fiara obosită, au ucis-o la locul unde se cheamă acum Boureni, de aceea stema are cap de bour, iar apoi i-au zis Moldova după numele căței care a gonit fiara.

4. Marea Adunare Națională de la 27 august 1989 la care au participat peste 750.000 de oameni și au cerut declararea limbii de stat și trecerea la grația latină.

5. Drapelul Uniunii Europene

Are un fundal albastru, simbol al armoniei, pe care sunt reprezentate într-un cerc 12 stele aurii, numărul 12 fiind considerat simbol al perfecțiunii.

6. Mănăstirea Putna

Mănăstirea Putna este construită în anul 1469, fiind prima ctitorie și locul odihnei veșnice a lui Ștefan cel Mare și al familiei sale.

Se fac totalurile concursului.

Mulțumim la fiecare:

Echipe, spectatori și spectatoare.

Și la final să dăm ascultare

Cine primește premiul cel mare.

Premiul cel mare este Bufnița, Simbolul Înțelepciunii. Să fiți asemeni Bufniței - înțelepți, deștepți, cumpătați și ingenioși. Fiecare participant va primi un tricolor - drapelul Republicii Moldova, pe care trebuie să-l păstrați la loc de cinste, să va aducă aminte de concursul „Istoria - Învățătoarea vieții”.

Sunt înmânate diplome tuturor participanților, pentru performanțe deosebite.

Concursul se încheie pe fundalul melodiei „Cântec de neam” de Aurica Dicusar.

https://www.youtube.com/watch?v=lzCBRNOCRa8&ab_channel=AuricaBasarabeanca

Elizaveta STRATAN,

învățătoare,

grad didactic I,

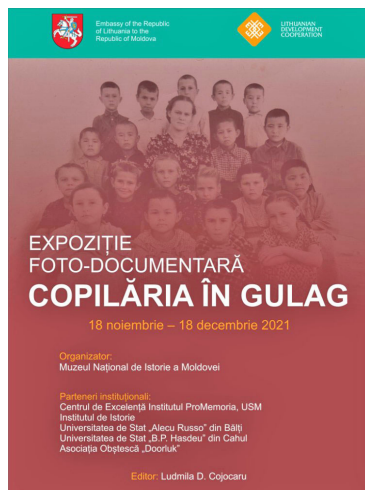
LT „Alexandru Donici”,

Peresecina, r. Orehei

Expoziție: „COPILĂRIA ÎN GULAG” 18 noiembrie – 18 decembrie 2021

Expoziția „Copilăria în Gulag” prezintă imagini foto-documentare care reflectă viața copiilor basarabeni, condamnați la deportare, foamete, rusificare, îndobrocare și excizare forțată din propriile familii, în baza politicilor represive ale regimului totalitar-comunist în RSS Moldovenească în perioada 1940-1941 și 1944-1953. Doar în cadrul deportărilor staliniste din anii 1941, 1949 și 1951 din RSS Moldovenească au fost deportați circa 20.000 de copii, cea mai mare parte fiind cuprinși de al doilea val de deportare din 5-6 iulie 1949 (11.899 de copii). Unii copii au murit în drum spre locul exilului, alții au venit pe lume chiar în trenul cu deportați. La fel, un număr dramatic de copii au murit din cauza foametei organizate, condițiilor vitrege din instituțiile de plasament pentru copii „dușmanilor poporului”, iar o parte dintre ei s-au născut departe de baștina părinților și a bunicilor - în așezările speciale sau în locurile de reclusiune a mamelor lor.

Expoziția reunește circa 180 de imagini foto-documentare, însoțite de memorii și documente de arhivă valorificate din colecțiile Muzeului Național de Istorie a Moldovei, Muzeului Ținutului din Edineț, Muzeului de Istorie și Etnografie din Soroca, Arhivei INIS ProMemoria al USM, arhivelor comu-

nităților memoriei din localitățile Republicii Moldova și, mai ales, din arhivele de familie ale victimelor regimului totalitar-comunist în RSS Moldovenească.

Expoziția „Copilăria în Gulag” a fost realizată cu suportul Programului „The Development Cooperation and Democracy Promotion Programme” al Ministerului Afacerilor Externe al Republicii Lituania și este un omagiu adus tuturor copiilor care au trecut prin atrocitățile regimului totalitar-comunist din URSS.

Expoziția este organizată de Muzeul Național de Istorie a Moldovei în parteneriat cu Ambasada Republicii Lituania în Republica Moldova. Vernisajul expoziției are loc joi, 18 noiembrie 2021, ora 15:00, în holul de la etaj, Muzeul Național de Istorie a Moldovei (str. 31 August 1989, 121A).

Muzeul Național de Istorie a Moldovei

Micuții tenismeni din R. Moldova strălucesc pe arena internațională

Tenismanul de 9 ani, Mark Vainberg, și-a adjudecat trofeul principal al Cupei Iașului de Toamnă, turneu organizat de Federația Română de Tenis, aflat la ediția a IV-a. De remarcat că picul din Republica Moldova a evoluat în categoria de vârstă Under-12, concurând cu adversari mai mari cu câțiva ani decât el. Mark a câștigat într-o manieră fantastică în toate cele trei partide pe care le-a disputat în compania reprezentanților gazdelor, fără să piardă niciun set.

Astfel, în meciul său inaugural din cadrul competiției, compatriotul nostru, care apără culorile Clubului Sportiv Samtro-

nic Constanța, s-a impus cu un sec 6-0, 6-0 în fața lui Alexandru Coteț. În semifinalele sportivul din Chișinău l-a surclasat fără drept de apel pe ieșeanul Andrei Manolache, scor 6-0, 6-4. În finala mare, Mark Vainberg n-a lăsat nicio urmă de șansă pentru un alt tenisman din Iași, Darius Cojocariu, aplicându-i un categoric 6-0, 6-0. La turneul din România s-a remarcat, în aceeași categorie de vârstă, și conaționala noas-

tră Andreea Stratan, componentă a Clubului Sportiv Vergilius din Iași. În prima sa partidă la acest turneu, ea a depășit-o cu 6-0, 6-1 pe tenismana din România, Daria Tuțu. În următorul meci, din faza sferturilor de finală, moldoveanca a trecut de o altă reprezentantă a gazdelor, Vanessa Beceru, o tenismană din orașul Roman: 6-1, 6-4. În semifinale, Andreea Stratan s-a confruntat cu viitoarea câștigătoare a concursului, cedând în două seturi, scor 4-6, 2-6. Astfel, în urma acestor rezultate, atleta noastră s-a clasat pe locul trei premiant, demonstrând un potențial ce se cere valorificat și în continuare.

Iulian BOGATU

ELEVI DOTATI

Un pios omagiu adus limbii române

Problemele de cultivare a limbii ocupă un loc central în viața actuală, această tematică reliefându-se tot mai pronunțat în toate aspectele sociale.

Cei care au datoria de a trudi pentru promovarea limbii române culte, elevate, pe lângă mături, sunt și discipolii de azi ai instituțiilor de învățământ, cei care și în acest an s-au implicat în Concursul republican „Limba noastră-i o comoară”, ediția a V-a.

Au fost prezentate pentru etapa raională a concursului 18 filmulețe din 11 instituții de învățământ (LT „M. Eminescu”, IP gimnaziile Ilenița, Izvoare, Taxobeni, Popovca, Egorovca, „I. Dumeniuk”, Călugăr, „M. Corlăteanu”, Glinjeni, „A. Mateevici”, Răuțel, „V. Alecsandri”, Scumpia, „Gh. Vrabie”, Călinești).

Pentru nivelul I au fost înregistrate 4 video, pentru nivelul II - 13 lucrări, iar pentru nivelul III - o lucrare.

Comisia de concurs s-a întrunit în ședință și a evaluat lucrările elevilor în baza criteriilor din Grila cu punctaj pentru îndeplinirea criteriilor de evaluare a conținutului digital și a mesajului emis.

Astfel, pentru nivelul I s-au stabilit următoarele rezultate:

Premiul I - lucrarea cu titlul **Limba - izvorul veșniciei**, autori: elevii clasei a III-a Anatol Grițunic, Daria Pascari și Tatiana Potacevschi de la IP Gimnaziul „A. Mateevici”, s. Răuțel (coordonator - Ala Bejenari, învățătoare);

Premiul II - filmulețul **Limba - sufletul poporului**, autori: elevii clasei a I-i Bogdan Verejan și Gabriela Poiană de la IP Gimnaziul „M. Corlăteanu”, s. Glinjeni (coordonator - Tamara Cebotaru, învățătoare);

Premiul III - videoul **Limba este cartea de noblete a graiului matern**, autoare: eleva clasei a III-a, Andra Parascan, și elevele clasei a IV-a, Gabriela Morusac și Susana Mazur, IP Gimnaziul Ta-

xobeni (coordonator - Nelea Chirilici, director adjunct).

La nivelul II învingători au fost desemnați:

Premiul I - lucrarea **Pastila de limbă română**, autoare: elevele clasei a V-a Amelia Grițunic și Vlada Negoită de la IP Gimnaziul „A. Mateevici”, s. Răuțel (coordonator - Liliana Grițunic, profesoară de limba și literatura română);

Premiul II - lucrarea **Dulce-i graiul țării mele**, autor: elevul clasei a V-a Dumitru Tripăduș, IP Gimnaziul Egorovca (coordonator - Carolina Arnaut, profesoară de limba și literatura română);

Premiul III - 2 filmulețe - lucrarea cu titlul **Cea mai frumoasă sărbătoare e limba română**, autoare: elevele clasei a VII-a Marilena Mindru, Adelina Scalovschi și Denisa Zbirciog, IP LT „M. Eminescu”, or. Fălești (coordonator - Tatiana Grușca, profesoară de limba și literatura română), și lucrarea **Litanii pentru limba română**, autoare: eleva clasei a VII-a Mihaela Harabagiu și elevele clasei a IX-a Victoria Budu și Andreea Rotaru, IP Gimnaziul Izvoare (coordonator - Svetlana Ursachi, profesoară de limba și literatura română).

La treapta liceală (**nivelul III**) a fost evaluată o singură lucrare, cea a elevelor Valeria Josan și Mihaela Titu din clasa a X-a, LT „M. Eminescu”, or. Fălești, cu titlul **Un șirag de piatră rară**, care a acumulat 53 de puncte din cele 60 posibile (coordonator - Liliana Miu, profesoară de limba și literatura română).

Membrii comisiei de concurs, care au trăit o adevărată sărbătoare a limbii române, evaluând creativitatea copiilor din școlile participante la concurs, îi felicită pe învingători și le doresc succese în campania de promovare a limbii române și a valorilor naționale, care trebuie să se întâmple în fiecare zi a vieții noastre.

Direcția Generală Educație și Cultură Fălești

O medalie de bronz pentru Republica Moldova la Campionatul European U-21 la tenis de masă

Tenismenul moldovean Vladislav Ursu a obținut o medalie de bronz la Campionatul European U-21 la tenis de masă, care s-a desfășurat în perioada 8-14 noiembrie în Belgia.

Vladislav Ursu, antrenat de către Vladimir Semipeadnii, a jucat la dublu alături de austriacul Maciej Kolodzievczyk. Perechea Ursu - Kolodzievczyk a obținut 3 victorii, fiind învinși de belgienii Adrien Rassenfosse și Olav Kosolosky. La competiția de dublu au participat 27 de perechi.

Participarea sportivilor moldoveni la Campionatul European la tenis de masă U-21 a fost posibilă cu sprijinul financiar al Ministerului Educației și Cercetării.

Ministerul adresează sincere felicitări sportivilor și antrenorilor, urându-le mult succes în continuare.

Univers Pedagogic *pro*

INSTITUTUL DE ȘTIINȚE ALE EDUCAȚIEI

Chișinău, MD 2059, str. Doina, nr. 104, et 4, birourile 411, 413

Telefon: (022) 40 07 17.

E-mail: ziar_upp@yahoo.com ■ univers.pedagogic@gmail.com

Tipar: ÎSFEP „Tipografia Centrală”. Comanda nr. 6193.

ECHIPA REDACȚIONALĂ:

RESPONSABIL DE EDIȚIE

► Oxana Parașciuc, redactor principal
Nicolae Jantic, redactor principal

REPORTERI

► Iulian Bogatu, Irina Odobescu, Silvia Țurcanu

CORECTOR

► Elvira Țăgănaș-Pântea

Redacția nu corespundează cu autorii, nu recenzează și nu restituie materialele necomandate.

Preluarea articolelor și pozelor este posibilă doar cu acordul prealabil al redacției.

INDICE DE ABONARE LA:

„Poșta Moldovei” - PM21741

„Moldpresa Grup” SRL